

# OKSÜRÜK

Akciğeri enfeksiyonlardan koruyan , zararlı maddelerin ve mukusun atılmasını sağlayan en önemli doğal savunma mekanizmalarından birisidir. Havayollarındaki yabancı maddeleri temizlemeye yönelik, ani, patlayıcı ekspirasyon manevrasındır. Öksürük sırasında yaklaşık 800 km/saat (uçak hızı) hızla ulaşabilen kısa süreli hava akımı oluşur. **Öksürük reseptörleri:** Solunum hava yolları dışında diyafragma, plevra, dış kulak yolu, perikard, timpanik membran, özofagus ve midede bulunur.

## HİKAYE VE FİZİK MUAYENE

Sigara kullanıyor mu ?  
Alerji – atopi öyküsü var mı?  
İlaç kullanımı öyküsü var mı?  
(ACEI , beta bloker, NSAID)  
Çevresel ve mesleksel maruziyet var mı?  
Aspirasyon öyküsü var mı?  
Boğazın temizlenme ihtiyacı, ses kısıklığı, sternum arkasında yanma hissi?  
Eşlik eden diğer semptomlar: dispnea , hemoptizi , burun akıntısı , PND - ortopne var mı?

## Öksürüğün gün içinde ortaya çıkış saatleri:

- ✓ gece olan, soğuk ve egzersiz ile tetiklenen öksürük----astım
- ✓ Gece yatarken yada yemekle artan öksürük-----reflü
- ✓ Gece yatmakla başlayan öksürük -----kalp yetmezliği
- ✓ Gece veya sabah saatlerinde görülen öksürük -----kronik sinüzit
- ✓ Sabahları sık görülen ve balgamlı olan öksürük -----sigara

## Niteliğine göre

**Kuru öksürük (irritasyona bağlı):** postnazal akıntı, sigara, ACEI, GÖR, astım, viral ÜSYE, plevra hastalıkları, mediasten hastalıkları, interstisyel akciğer hastalıkları, dış kulak yolu hastalıkları

**Balgamlı (inflamasyona bağlı):** pnömoni, akciğer absesi, bronşiektazi, kronik bronşit, tüberküloz, akciğer kanseri (bronkoalveolar kanser- kusarcasına balgam)

## Kronik öksürük: > 8 hafta

### Akciğer Grafisi Normal

Postnazal akıntı sendromu , Astım, Gastroözefageal reflü ,Postenfeksiyöz öksürük

### Akciğer Grafisi Anormal

yabancı cisim , Pnömoni, Bronşiektazi, Pulmoner fibrotik hastalıklar , Pulmoner neoplaziler

## Subakut : 3- 8 hafta

Akut öksürükler özellikle alerjik hastalıklarda uzama eğilimi gösterir ve bu grupta incelenir.

## Akut öksürük: < 3 hafta

### Hayatı tehdit eden

Pnömoni, Pulmoner emboli, Kalp yetmezliği

### Hayatı tehdit etmeyen

### Enfeksiyöz

Üst solunum yolu  
Alt solunum yolu

Varolan hastalığın alevlenmesi :astım, bronşiektazi, KOAH

## Süresine göre

Sigara ve ACEI nin kesilmesi ve grafi istenmesi

Sigara öksürüğü; sigara içmekle vücutta dolan zararlı maddelerin vücuttan uzaklaştırılma çabasıdır. Balgam genelde beyaz renktedir. Balgamın sarı-yeşil olması enfeksiyonu , kanlı olması ise akciğer kanseri akla getirmeli ve ileri tetkikler ile araştırılmalıdır.

## KLİNİK ARAŞTIRMA

**PA AKCİĞER GRAFİSİ NE ZAMAN İSTENMELİ:** Akut öksürüğe hemoptizi, dispnea, ateş, göğüs ağrısı, kilo kaybı eşlik ediyorsa , yabancı cisim aspirasyonu ve akciğer kanseri şüphesi varsa mutlaka grafi istenmelidir . **Kronik öksürük** de dahil 3 haftayı geçen tüm olgularda akciğer grafisi istenmelidir. **BİLGİSAYARLI TOMOGRAFİ:** Diffüz parankimal akciğer hastalıkları, bronşiektazi ve akciğer kanserlerinde istenmelidir.

## TEDAVİ

**Akut öksürükte** önemli olan ciddi hastalık ile enfeksiyon ve alevlenmeleri ayırt etmektir. Viral öksürüklerin tedavisi semptomatiktir. KOAH hastalarında ise öksürük refleksi önemli bir savunma mekanizmasıdır ve asla inhibe edilmemelidir. **Kronik öksürüğün** % 85 ini sıklıkla ;postnazal akıntı sendromu, obstrüktif akciğer hastalıkları ve GÖR oluşturur. Ayrıca ACEI kullananların %10 unda öksürük görülür ve genelde ilaç kesildikten 1 hafta sonra belirtiler kaybolur. Sigara öyküsü olanlar da sigarayı bırakmalıdır.

## HAZIRLAYAN:

Stj. Dr. Asibe TÜRKKAN , Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Prof. Dr. Sait KARAKURT , Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları ve Yoğun Bakım Ana Bilim Dalı

KAYNAKLAR: Harrison Principles of Internal Medicine. Clinical Assessment of Cough – Mc Garvey